

Sygn. akt VIII U 1871/16

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodnicząca – Sędzia S.O. Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant – sekr. sąd. Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2017 roku w Lublinie

sprawy A. K.

z udziałem L. (...) F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 22 kwietnia 2015 roku numer (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala dla A. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika L.(...) F., za okres od czerwca 2014 roku do lutego 2015 roku, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od kwoty wynagrodzenia miesięcznego 3500 zł (trzy tysiące pięćset złotych);
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz A. K. kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

**Sygn. akt VIII U 1871/16**

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2015 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, ust. 9 i ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 roku, Nr 164, poz. 1027 ze zm.) ustalił dla A. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej u płatnika składek L.(...)F. podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) za okres od czerwca 2014 roku do grudnia 2014 roku w kwocie 1.680,00 złotych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 1.449,67 złotych za każdy z miesięcy wskazanego okresu, na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne za styczeń 2015 roku w kwocie 1.400,00 złotych oraz ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 1.208,06 złotych oraz za luty 2015 roku na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w kwocie 560,00 złotych i na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 1.323,22 złotych. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że zmiana wymiaru etatu z dniem 1 czerwca 2014 roku na pełny jako wynikająca z rozszerzenia zakresu działalności płatnika składek oraz podwyższenie wysokości wynagrodzenia do kwoty 6.500,00 złotych od dnia 1 stycznia 2015 roku, nie była w istocie uzasadniona rozszerzeniem zakresu obowiązków ubezpieczonej w stosunku

do poprzednio obowiązującego, co zdaniem Zakładu uzasadniało jedynie zwiększenie podstawy wymiaru składek do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy uwzględnieniu, że do dnia 31 maja 2014 roku ubezpieczona pracowała na 1/2 etatu za wynagrodzeniem w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia (decyzja – k. 75 – 78 akt rentowych).

W odwołaniu A. K. zaskarżyła wskazaną decyzję w całości, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niewłaściwe zastosowanie i ustalenie podstawy wymiaru składek na poziomie minimalnego wynagrodzenia pomimo wskazanej w umowie o pracę innej kwoty, która stanowi przychód pracownika ze stosunku pracy oraz art. 41 ust. 12 i ust. 13 powołanej ustawy poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne została ustalona na podstawie umowy sprzecznej z prawem oraz w celu nadużycia prawa do świadczeń. Mając na uwadze podniesione zarzuty skarżącą wносиła o zmianę rozstrzygnięcia poprzez ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w okresie od czerwca 2014 roku do grudnia 2014 roku w kwocie 3.500,00 złotych za każdy z miesięcy okresu oraz od stycznia 2015 roku do lutego 2015 roku w kwocie 6.500,00 złotych za każdy z miesięcy okresu. Skarżącą reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wносиła również o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego (odwołanie – k. 2 – 12 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wносиł o jego oddalenie podnosząc argumenty które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji (odpowiedzi na odwołanie – k. 14 – 17v. a.s.).

#### **Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:**

L.(...)F., w dalszej części zwany płatnikiem składek bądź stowarzyszeniem, w dniu 23 lipca 2013 roku zostało wypisane w rejestrze stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego. W skład zarządu płatnika składek w dacie zawarcia przedmiotowej umowy jako prezes wchodził P. C. oraz jako wiceprezes E. C.. Stowarzyszenie powstało w celu stworzenia warunków do rozpoczęcia prowadzenia działalności na terenie Polski przez włoskich przedsiębiorców. W pierwszych miesiącach działalności płatnik składek z uwagi na niewielki zakres faktycznie realizowanych działań nie zatrudniał pracowników. Natomiast w związku z rozpoczęciem realizacji na początku 2014 roku pierwszych projektów zaistniała potrzeba zatrudnienia pracownika, z uwagi na zakres i stan realizacji działań Stowarzyszenia, w niepełnym wymiarze czasu pracy.

A. K. legitymuje się wykształceniem wyższym ekonomicznym. Władza nadto biegle językiem włoskim w mowie i piśmie, a jej umiejętności w tym zakresie zostały potwierdzone certyfikatami. Uprzednio świadczyła pracę w (...) Sp. z o.o. w okresie od dnia 7 września 2009 roku do dnia 18 września 2010 roku na stanowisku młodszego analityka ds. należności oraz księgowego oraz w (...) Sp. z o.o. Oddziale (...) od dnia 21 września 2010 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku na stanowisku księgowej i starszej księgowej. Z związku z zatrudnieniem w ostatnim podmiocie od dnia 1 lipca 2013 roku otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 4.756,00 złotych.

Ubezpieczona poznała członków zarządu płatnika składek we wrześniu 2013 roku podczas konferencji odbywającej się w W.. Po wstępnych rozmowach i sprawdzeniu kwalifikacji, w szczególności językowych, członkowie zarządu zaproponowali ubezpieczonej pracę. W związku z tym A. K. z dniem 1 lutego 2014 roku została zatrudniona w L.(...)F. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony do dnia 31 maja 2014 roku w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. 1/2 etatu na stanowisku asystentki prezesa zarządu za wynagrodzeniem w wysokości 840 złotych, z przydziałem do świadczenia pracy w lokalu przy ul. (...)/ul. (...) w L.. Umowę o pracę w imieniu płatnika składek podpisał prezes zarządu E. C.. Zatrudnienie ubezpieczonej we wskazanym wymiarze czasu pracy wynikało z etapu zaawansowania organizacyjnego płatnika składek w L.. W tym czasie ni było jeszcze zorganizowanego biura, członkowie zarządu przyjeżdżali do L. raz, dwa razy w ciągu miesiąca oraz nie powstały jeszcze spółki mające prowadzić działalność gospodarczą w różnych dziedzinach gospodarki.

Strony umówiły się że do obowiązków ubezpieczonej należeć będzie obsługa sekretaryjna polegająca na odbieraniu telefonów, pism, umawianie spotkań, kontakt z klientami, również zagranicznymi, w ramach których dokonywała rezerwacji, zapraszała uczestników, przygotowywała projekty ulotek i broszur na konferencje oraz brała udział w

targach, udzielając informacji na temat płatnika składek, przygotowywanie przelewów i śledzenie terminów płatności firmy, sporządzanie miesięcznych zestawień obrotów, kosztów dla prezesa w języku włoskim oraz tłumaczenie ustne i pisemne na język włoski kontraktów, dokumentów, aktów prawnych, korespondencji oraz dokumentów związanych z przetargami w których uczestniczył płatnik składek lub któraś ze spółek utworzonych przez Stowarzyszenie. Nadto ubezpieczona uczestniczyła w spotkaniach członków zarządu w bankach i gabinetach lekarskich w charakterze tłumacza, organizowała spotkania.

W okresie od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku powstały z inicjatywy płatnika składek następujące podmioty: (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o., GI. (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. oraz S (...) Sp. z o.o.

W związku ze zwiększeniem aktywności płatnika składek, poczynając od dnia 1 czerwca 2014 roku podstawę zatrudnienia ubezpieczonej u płatnika składek stanowiła umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony, zwiększając wymiar zatrudnienia A. K. do pełnego etatu na stanowisku asystentki prezesa i tłumacza języka włoskiego za wynagrodzeniem w wysokości 3.500,00 złotych, z tożsamym do dotychczasowego miejscem świadczenia pracy. Strony umówiły się że do obowiązków ubezpieczonej oprócz określonych w związku z zatrudnieniem od dnia 1 lutego 2014 roku należeć będzie sporządzanie faktur, w tym też zagranicznych z tłumaczeniem, monitorowanie płatności klientów i zaopatrzenia biura oraz udział w przygotowaniu kosztorysów. Nadto ubezpieczona zajmował się sporządzaniem umów najmu, sprzedaży i ich tłumaczeniem.

W dniu 1 stycznia 2015 roku została między stronami zwarta umowa o pracę, na podstawie której ubezpieczona miała świadczyć pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. 4/5 etatu na stanowisku kierownika biura za wynagrodzeniem w wysokości 6.500,00 złotych. Strony umówiły się że do obowiązków ubezpieczonej na tym stanowisku należeć będzie nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem biura, określenie zadań pracownikom biura, stała współpraca z firmami reprezentowanymi przez płatnika składek, tworzenie bazy klientów w Polsce i zagranicą, prowadzenie korespondencji i redagowanie tekstów w języku polskim i włoskim, koordynacja pracy biura i działań logistycznych w firmie, zapewnienie prawidłowego przepływu informacji w firmie, przygotowywanie i koordynacja działań marketingowych (targi, konkursy, przetargi), współpraca z mediami lokalnymi, udział w rekrutacji nowych pracowników, szkolenie tych pracowników, opieka nad stażystami, współpraca z biurem rachunkowym i kancelarią prawną, prowadzenie i nadzór nad formalnościami związanymi z umowami leasingowymi, kredytowymi i polisami ubezpieczeniowymi, tłumaczenia ustne i pisemne aktów prawnych i umów oraz dokumentacji związanej z codzienną działalnością płatnika składek, przygotowywanie dokumentacji aplikacyjnej do konkursów, przetargów oraz poszukiwanie możliwych źródeł finansowania.

W zakresie realizacji umówionych obowiązków na stanowisku kierownika biura ubezpieczona faktycznie zajmowała się zamawianiem materiałów, a przede wszystkim skupiała się na czynnościach związanych z organizowaniem konferencji, pracy biura, tłumaczeniami, przygotowaniem dokumentacji przetargowej oraz rozliczaniem wniosków o dofinansowanie, z uwagą na to, że płatność przyznanych świadczeń następowała po dniu 1 stycznia 2015 roku.

Za wykonaną pracę za okres od dnia 1 lutego 2014 roku do dnia 10 lutego 2015 roku ubezpieczonej płatnik składek wypłacał wynagrodzenie w umówionej wysokości.

Wskazane obowiązki wykonywała do dnia 10 lutego 2015 roku. Od dnia 11 lutego 2015 roku jako osoba niezdolna do pracy nie świadczyła jej do dnia 16 lipca 2015 roku. Dziecko urodziła w dniu (...) roku i w związku z tym od tego dnia do dnia 14 lipca 2016 roku korzystała ze świadczeń związanych z macierzyństwem, tj. była nieobecna w pracy w związku z korzystaniem z urlopu macierzyńskiego, dodatkowego urlopu macierzyńskiego

Oprócz A. K. płatnik składek w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 30 listopada 2015 roku zgłosił do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego G. P. z tytułu umowy zlecenia w okresie od dnia 6 czerwca 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku, K. C. z tytułu umowy o pracę w okresie od dnia 17 lutego 2015 roku do dnia 23 października 2015 roku, B. M. z tytułu umowy o pracę od dnia 16 lutego 2015 roku, Ł. B. z tytułu umowy o pracę w okresie od dnia 1 września 2015 roku do dnia 18 listopada 2015 roku oraz M. G. z tytułu umowy o pracę od dnia

1 października 2015 roku. Dodatkowo w sierpniu 2014 roku odbywało miesięczny staż dwóch uczniów liceum, a od listopada 2014 roku kolejne dwie stażystki w ramach 3 – miesięcznego stażu. Opiekę nad tymi stażystami sprawowała ubezpieczona.

(umowy o pracę – k. 1/3, 1/2; zakresy czynności – k. 20/1, 20/2, 20/3; zaświadczenia (...) k. B 17/1, B 23/1, B 24/1, B 27/1, B 28/1; zaświadczenie płatnika składek - część B akt osobowych – k. 47 a.s.; miesięczne ewidencje czasu pracy – k. 46 – 59 a.r.; listy płac – k. 32 – 45 a.r.; świadectwa pracy, dyplom ukończenia studiów, certyfikaty językowe, wydruki wiadomości z poczty elektronicznej, wydruki z Krajowego Rejestru Sądowego – k. 13 a.s.; pismo Zakładu – k. 44 – 45 a.s.; dokumentacja medyczna – k. 79 a.s.; zeznania ubezpieczonej A. K. – k. 36v. – 39, 74, 109v – 111v a.s.; zeznania przedstawiciela zainteresowanego I. B. – k. 35v. – 36v. a.s. oraz E. C. – k. 111v – 112v a.s.; zeznania świadka E. R. – k. 71v. – 72v. a.s.; zeznania świadka M. G. – k. 72v. – 73 a.s.; zeznania świadka B. M. – k. 73v. a.s.)

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nadto Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o zeznania ubezpieczonej A. K., przedstawiciela zainteresowanego I. B. i E. C. oraz świadków E. R., M. G. oraz B. M., którym dał wiarę w zakresie poczynionych ustaleń. Ich zeznania są logiczne, wzajemnie się uzupełniają w zakresie okoliczności przyjętych jako podstawa ustaleń w sprawie oraz korelują z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Ich zeznania potwierdzają wykonywanie przez skarżącą pracy na rzecz płatnika składek w okresie od dnia 1 lutego 2014 roku do dnia 10 lutego 2015 roku. Nadto zdaniem Sądu organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które poddawałby w wątpliwość zeznania świadka, ubezpieczonej oraz zainteresowanego. Również Sąd nie stwierdził podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w zakresie dokonanych ustaleń.

Z tym jednakże zastrzeżeniem, że Sąd nie dał wiary zeznaniom M. G. w zakresie w jakim twierdziła, że została zatrudniona u płatnika składek od września 2014 roku. W tym bowiem zakresie pozostają w sprzeczność z treścią pisma organu rentowego, które Sąd obdarzył wiarą w całości z uwagi na to, że zostało sporządzone w oparciu o dane zawarte w raportach rozliczeniowych, składanych przez samego płatnika. Wynika z nich, że świadek została zatrudniona u płatnika składek na podstawie umowy o pracę od dnia 1 października 2015 roku.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie A. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w zakresie przyjętym w rozstrzygnięciu.

Spór w rozstrzyganym przypadku dotyczył ustalonego ze skutkiem na dzień 1 czerwca 2014 roku i 1 stycznia 2015 roku wynagrodzenia ubezpieczonej przysługującego jej z tytułu umowy o pracę zawartej z L.(...)F. w wysokości 3.500,00 i 6.500,00 złotych, z mocy art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) – zwaną w dalszej części ustawą systemową, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

Na wstępie należy podnieść, że poza wszelkimi wątpliwościami pozostaje, iż zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07, z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05, z dnia 18 października 2005 roku, II UK 43/05 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05). Sąd Okręgowy w pełni podziela wskazany pogląd Sądu Najwyższego, prezentowany zwłaszcza w uzasadnieniu powołanej uchwały z dnia 27 kwietnia 2005 roku, zgodnie z którym omawiane zagadnienie jest częścią znacznie szerszego problemu zakresu swobody stron umowy o pracę w kształtowaniu wynagrodzenia. Jego rozstrzygnięcie wymaga przesądzenia co najmniej dwu kwestii. Po pierwsze, czy dopuszczalne jest - co do zasady - ocenianie ważności treści umów o pracę

według reguł wynikających z art. 58 k.c., i po wtóre, czy ocena ta może być dokonywana według miernika zgodności z ustawą lub zasadami współzycia społecznego z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych.

Należy wskazać, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych. Jednocześnie nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 k.p., umówienie się o wyższe od najniższego wynagrodzenie jest dopuszczalne, gdyż semiimperatywne normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także względem na interes publiczny. Najdobitniej wyraża to art. 353<sup>1</sup> k.c., który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

W tym kontekście w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym bezprawnych czynności prawnych prawa pracy, występują liczne odwołania do sankcji art. 58 k.c. (wyroki z dnia 22 stycznia 2004 roku, I PK 203/03, z dnia 28 marca 2002 roku, I PKN 32/01, z dnia 23 września 1998 roku, II UKN 229/98, z dnia 14 marca 2001 roku, II UKN 258/00). W ocenie Sądu Okręgowego dowodzi to, że dopuszczalność oceniania ważności treści umów o pracę według reguł prawa cywilnego, na podstawie art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p., nie jest w judykaturze kwestionowana. Oczywiście, stwierdzając nieważność postanowień umownych, organ stosujący prawo uchyla się tylko od związania nimi, nie ingerując w treść umowy o pracę i nie zastępując stron stosunku pracy w kształtowaniu pracowniczych uprawnień płacowych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 1999 roku, I PKN 96/99, z dnia 19 lutego 1970 roku, II PR 604/69, z dnia 15 października 1975 roku, I PR 109/75 oraz orzeczenie z dnia 9 lutego 1962 roku, 1 CR 139/61).

Ocena wysokości wynagrodzenia umówionego przez strony stosunku pracy powstaje także - jako istotna kwestia jurydyczna - na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, w którym ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oparte jest na zasadzie określonej w art. 6 ust. 1 i art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy systemowej. Zgodnie z tymi przepisami, podstawą składki jest przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy ich wysokość została ustalona z góry, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych - art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 361 ze zm.).

Dosłowne odczytanie powołanych przepisów może prowadzić do wniosku, że dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. Należy jednak pamiętać, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych; kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Są to skutki bardzo doniosłe, zarówno z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), jak i interesu publicznego, należy zatem uznać, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych. Co więcej, godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy (art. 13 k.p.) - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny. W prawie ubezpieczeń społecznych istnieje bowiem znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych. Względność zasady godziwości wynagrodzenia,

wyrażająca się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej, nie powinna zresztą budzić wątpliwości. W związku z tym nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353<sup>1</sup> k.c., w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, można przypisać - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Należy bowiem pamiętać, że alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, iż choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 20 maja 2014 roku, III AUa 1860/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 stycznia 2014 roku, III AUa 547/13).

Z tego względu art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106 ze zm.) powinien być uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga z kolei uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 1997 roku 6/96 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 roku, sygn. II PKN 465/99, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 września 2012 roku, sygn. III AUa 398/12).

Takie rozumienie godziwości wynagrodzenia odpowiada kryteriom ustalania wysokości wynagrodzenia określonym w art. 78 § 2 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2010 roku, sygn. II PK 50/10), który nakazuje ustalenie wynagrodzenia za pracę tak, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Podsumowując należy stwierdzić, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy, natomiast ocena godziwości tego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013 roku, sygn. III AUa 294/13).

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że w rozpoznawanej w pełni ziściła się okoliczność ekwiwalentności określonego przez strony wynagrodzenia, wypłacanego ubezpieczonej w okresie od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku, w wysokości 3.500,00 złotych brutto miesięcznie. W pełni usprawiedliwia ten wniosek zakres ustaleń w zakresie wymiaru czasu pracy oraz zakresu wykonywanych w jego ramach przez ubezpieczoną obowiązków w okresie od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku

Natomiast stanowisko organu rentowego o tym, że zmiana wymiaru etatu z dniem 1 czerwca 2014 roku na pełny jako wynikająca z rozszerzenia zakresu działalności płatnika składek, nie pociągnęła za sobą w istocie rozszerzenia zakresu obowiązków ubezpieczonej w stosunku do poprzednio obowiązującego, co uzasadniała jedynie zwiększenie podstawy wymiaru składek do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy uwzględnieniu, że do dnia 31 maja ubezpieczona pracowała na 1/2 etatu za wynagrodzeniem w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia, nie zasługuje na aprobatę. Zakład w zakresie dokonywanych ustaleń całkowicie pominął bowiem okoliczność, że choć istotnie zakres rodzajowych obowiązków skarżącej po dniu 1 czerwca 2014 roku nie uległ zasadniczej zmianie, to jednak rzeczywisty wymiar tych obowiązków się zwiększył w związku z rozszerzeniem działalności płatnika składek.

Organ rentowy tę okoliczność zupełnie pominął. W tym stanie rzeczy należało uznać, że wysokość wynagrodzenia ustalonego przez strony umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2014 roku na wskazaną kwotę 3.500,00 złotych nie ma charakteru wygórowanego.

To rzeczywiste zwiększenie obowiązków w ramach zwiększonego wymiaru czasu pracy, w ocenie Sądu, uzasadniało przyjęcie dla ubezpieczonej jako podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe w okresie od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku kwoty wynagrodzenia określonego w umowie o pracę z dnia 1 czerwca 2014 roku, tj. 3.500,00 złotych miesięcznie, oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości złotych miesięcznie, stosownie do informacji organu rentowego zawartej w piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2017 roku (k. 114 a.r.).

Natomiast w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 28 lutego 2015 roku należało uznać, że w realiach sprawy nie ziściła się okoliczność ekwiwalentności określonego przez strony umowy o pracę z dnia 1 stycznia 2015 roku wynagrodzenia na poziomie 6.500,00 złotych brutto miesięcznie do wymiaru świadczonej przez ubezpieczoną pracy w ramach faktycznie realizowanego zakresu obowiązków oraz ich rzeczywistego zakresu. Jak bowiem ustalono rzeczywisty zakres obowiązków ubezpieczonej po dniu 1 stycznia 2015 roku w istocie w zasadniczym zakresie odpowiadał zakresowi obowiązującym od dnia 1 czerwca 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku. Fakt zmiany nazwy stanowiska pracy pozostaje przy tym bez znaczenia. Co istotne w realiach sprawy nie ziściła się podnoszona przez stronę skarżącą okoliczność uzasadniająca podwyższenie wynagrodzenia do kwoty 6.500,00 złotych. Ubezpieczona wskazała bowiem, że w momencie zawierania umowy z dnia 1 lutego 2014 roku strony ustaliły, że w momencie zatrudnienia nowych pracowników skarżąca awansuje, zostanie kierownikiem biura, otrzymując wynagrodzenie w wysokości obowiązującej od dnia 1 stycznia 2015 roku, co pozostawało w związku z obowiązkami związanymi z kierowaniem biura i zatrudnionymi pracownikami. Tymczasem jak ustalono płatnik składek oprócz A. K. zgłosił do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przed dniem 1 stycznia 2015 roku wyłącznie G. P. z tytułu umowy zlecenia w okresie od dnia 6 czerwca 2014 roku do dnia 30 listopada 2014 roku. Natomiast pozostałe osoby, które zostały zgłoszone do ubezpieczeń, zostały zatrudnione w zasadzie w zastępstwie nieobecnej ubezpieczonej. I tak K. C. świadczyła pracę z tytułu umowy o pracę w okresie od dnia 17 lutego 2015 roku do dnia 23 października 2015 roku, B. M. z tytułu umowy o pracę od dnia 16 lutego 2015 roku, Ł. B. z tytułu umowy o pracę w okresie od dnia 1 września 2015 roku do dnia 18 listopada 2015 roku oraz M. G. z tytułu umowy o pracę od dnia 1 października 2015 roku. Nie można było zatem przyjąć za skarżącą, że w realiach jej zatrudnienia zaistniały obowiązki związane z kierowaniem pracownikami biura, co w intencji stron umowy o pracę miało uzasadnić przyjętą w umowie o pracę z dnia 1 stycznia 2015 roku wysokość wynagrodzenia. O braku zasadności podwyższenia wynagrodzenia wnioskodawczyni z opisanych względów świadczą również zeznania przedstawiciela płatnika E. C., o aktualnym braku stanowiska kierownika biura w(...) F.. Zainteresowany zeznał, iż pomimo, że obecnie jest zwiększony rozwój działalności, w porównaniu z okresem zatrudnienia skarżącej, zarząd radzi sobie sam. Pomimo okoliczności rozwoju działalności zainteresowany zatrudnia obecnie dwie osoby na stanowiskach pracownika sekretariatu: M. G. i B. M..

Na brak zasadności podwyższenia wynagrodzenia ubezpieczonej z dniem 1 stycznia 2015 r. a tym samym braku jego ekwiwalentu do wykonywanej pracy świadczy niewykazanie przez stronę skarżącą wykonywania zmienionego, zwiększonego zakresu obowiązków. Pomimo dołączenia pisemnego dokumentu zawierającego zakres czynności pracownika z 1 stycznia 2015 roku z zeznań stron i świadków wynika, iż opisane w nim obowiązki wnioskodawczyni podejmowała również przed tą datą. Z jej zeznań wynika nadto, iż zakres i obciążenie pracą przed dniem 1 stycznia 2015 roku nie był o mniejsze niż po dacie zawarcia umowy podwyższającej wynagrodzenie.

Należy zauważyć, iż w dacie od 1 czerwca 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku wnioskodawczyni podejmowała szereg czynności na rzecz płatnika, uczestniczyła w spotkaniach, które wcześniej organizowała, dokonywała tłumaczeń, zajmowała się przygotowaniem do przetargów, brała udział w rekrutacji pracowników, organizowaniem biura i pracodawca uznawał za ekwiwalentne do wykonywanych zadań wynagrodzenie wnioskodawczyni w wysokości 3.500 zł miesięcznie. Tym samym zwiększenie tego wynagrodzenia od dnia 1 stycznia 2015 roku w momencie podejmowania podobnych czynności, niewykazanie zwiększonego zatrudnienia pracowników biura od 1 stycznia 2015 roku do 16 lutego 2015 roku, nie wynika ze zwiększonej ilości i jakości świadczonej pracy. Pracodawca i pracownik w okresie

wzmoczonego rozwoju działalności, powstawania nowych spółek, organizowania biura uznali, iż wynagrodzeniem ekwiwalentnym będzie kwota 3.500 zł miesięcznie. Tym samym trudno uznać, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, aby po tym okresie zaistniały okoliczności pozwalające stwierdzić, iż kwota 6.500 zł miesięcznie będzie wynagrodzeniem adekwatnym, ekwiwalentnym do wykonywanej pracy.

Wskazana ocena wysokości wynagrodzenia nie powoduje jednakże uznania rozstrzygnięcia organu rentowego w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 28 lutego 2015 roku, za prawidłowe, z przyczyn wskazanych w odniesieniu do okresu od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku z uwagi na tożsamy zakres obowiązków realizowanych przez skarżącą prze dniem 1 stycznia 2015 roku i po tym dniu. Natomiast dokonane przez strony umowy z dnia 1 stycznia 2015 roku zmniejszenie wymiaru czasu pracy z pełnego etatu do 4/5 etatu w realiach sprawy miało wyłącznie wymiar formalny. W istocie intencją stron było uelastycznienie czasu pracy skarżącej a nie jego ograniczenie. Wnioskodawczyni wprost zeznała, iż jej obowiązki po dniu 1 stycznia 2015 r. nie uległy zmniejszeniu, poza stałymi godzinami pracy, pracowała również popołudniami, a wwiązanie się nałożonych zadań wynikało z dobrej organizacji pracy. Tym samym zasadnym było przyjęcie dla ubezpieczonej jako podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe również w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 28 lutego 2015 roku kwoty wynagrodzenia określonego w umowie o pracę z dnia 1 czerwca 2014 roku, tj. 3.500,00 złotych miesięcznie, oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości złotych miesięcznie, stosownie do informacji organu rentowego zawartej w piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2017 roku.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 , poz. 490) biorąc pod uwagę charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477<sup>14</sup> § 1 i § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SJ